Wie of wat is de weerhouder?

door: Gerard Oudijn

www.gezondewoorden.nl

1. wat houdt de onthulling van de wetteloze tegen?

In de 2e Thessalonicenzen brief geeft Paulus aanvullend onderwijs aan zijn lezers. Paulus had slechts korte tijd in Thessalonica doorgebracht (Hand. 17:2) en had de Thessalonicenzen in zijn eerste brief geschreven over de *parousia* (> aanwezigheid) van de Heer Jezus Christus (1 Thess. 4:15). Bij die gelegenheid zullen de doden in Christus opstaan en zullen de gelovigen die op dat moment nog leven, gezamenlijk met hen weggerukt worden om de Heer tegemoet te gaan in de lucht (1 Thess. 4:16-17).

tijden en gelegenheden
In het doorgaande betoog, in hoofdstuk 5, spreekt Paulus vervolgens over *de tijden en gelegenheden* en over *de dag van de Heer* (1 Thess. 5:1-2). De wegrukking staat namelijk niet op zichzelf, maar vindt plaats in de context van een aantal andere gebeurtenissen. Dit was iets wat Paulus in de korte tijd dat hij in Thessalonica was, onderwezen had, want hij zegt dat het niet nodig is hun hierover te schrijven en dat zij zelf nauwkeurig weten hoe de dag van de Heer komt (1 Thess. 5:1-2).

misleiding
In de 2e Thessalonicenzen brief schrijft Paulus nogmaals over de gebeurtenis van de wegrukking en noemt het hier: *onze vereniging tot Hem*. De Thessalonicenzen waren in opschudding gebracht door andere geluiden dan wat Paulus hen had geleerd en blijkbaar was er zelfs een brief in omloop die ten onrechte aan Paulus werd toegeschreven (2 Thess. 2:1-2).

de dag van de Heer al aangebroken?
Zij waren hierdoor in verwarring gebracht en dachten dat de dag van de Heer al aangebroken was. Paulus maakt duidelijk dat dit niet het geval is en herinnert hen aan wat hij hun eerder had geleerd (2 Thess. 2:5). Voordat die dag aanbreekt, moeten bepaalde gebeurtenissen plaatsvinden. Zo moet de mens van de wetteloosheid onthuld worden (2 Thess. 2:3-4, 8).

Maar hij zegt er ook bij dat er iets is dat de onthulling van de wetteloze *weerhoudt* of *tegenhoudt*. Letterlijk spreekt hij over *het tegenhoudende* (2 Thess. 2:6). Wie of wat is deze *tegenhouder* of *weerhouder*? Om dat te verstaan, moeten we dit gedeelte in de context bezien van beide Thessalonicenzen brieven.

als een dief in de nacht
De Thessalonicenzen waren dus nauwkeurig op de hoogte van de tijden en gelegenheden. Dit in tegenstelling tot de wereld voor wie deze dag zal komen *als een dief in de nacht* (1 Thess. 5:2). De gelovigen daarentegen zijn niet in duisternis, zodat die dag hen als een dief zou overvallen. Zij zijn "zonen van het licht en zonen van de dag" (1 Thess. 5:4-5).

Aan het plotselinge verderf gaat een situatie van *vrede en zekerheid* vooraf. Die zal een schijnvrede blijken te zijn, slechts "een stilte voor de storm" (1 Thess. 5:3).

grote verdrukking
Dit *plotselinge verderf* correspondeert met wat elders *de grote verdrukking* wordt genoemd (Matth. 24:21) en zal 1260 dagen duren (Opb. 11:3; 12:6) of 42 maanden (Opb. 11:2; 13:5), dat is: een tijd, tijden en een halve tijd (Opb. 12:14), oftewel: drieënhalf jaar. Deze periode wordt in Openbaring voorgesteld als *de toorn van de draak* (Opb. 12:12,17), dat is de satan (Opb. 12:9).

In Openbaring 6 wordt deze *schijnvrede* en de daarop volgende *grote verdrukking* geïllustreerd door een *aantal paarden met ruiters*, die ten tonele worden gevoerd bij het openen van *zegels.* Het eerste witte paard trekt overwinnend uit. Bij het tweede paard wordt vervolgens uitdrukkelijk gezegd dat het *de vrede van de aarde wegneemt* (Opb. 6:1-4). Er is dus eerst sprake van vrede, maar die blijkt tijdelijk te zijn. Daarna volgen oorlog, hongersnood, dood en verderf (Opb. 6:4-8).

na de grote verdrukking
Bij het 6e zegel vindt er een aardbeving plaats en worden er tekenen aan de hemel genoemd (Opb. 6:12). Jezus zegt in zijn "rede over de laatste dingen" in Mattheüs 24 uitdrukkelijk dat dit zal zijn *na de grote verdrukking* (Matth. 24:21,29). Dit moment markeert dan ook *het einde van de grote verdrukking*. Deze bijzondere gebeurtenis wordt ook bij de Hebreeuwse profeten genoemd (Jes. 13:10; 24:23; Joël 2:31; Zach. 14:7). Aan het einde van deze periode zal de Messias aan Israël zijn verschenen en zal het overblijfsel van Israël geloven en zich tot JAHWEH, hun God, hebben bekeerd (Zach. 13:9; 14:4).

Het Koninkrijk op aarde begint bij Israël, maar is dan nog niet gevestigd over de volkeren. Ook de volkeren zullen onderworpen worden via oordelen. Na het zesde zegel worden 144.000 uit de stammen van Israël aan hun voorhoofden verzegeld, voordat de oordelen over de aarde verdergaan (Opb. 7:1-4). Het *zevende en laatste zegel* brengt een stilte (Opb. 8:1) en is een onderbreking. Daarna vangen de *zeven bazuinen* aan (Opb. 8:2).

Na de grote verdrukking breekt de periode aan die in Openbaring wordt aangeduid als *de grote dag van hun toorn*:

> *Openbaring 6 (naar ISA)*
> 16 En zij zeggen tot de bergen en tot de rotsen: Val op ons, en verberg ons voor het aangezicht van Hem, die op de troon zit, en voor de toorn van het Lam; 17 want *de grote dag van hun toorn* is gekomen, en wie kan standhouden?

de toorn van God en het Lam
Deze *dag van toorn* is niet de toorn van de draak, maar *de dag van toorn van God en het Lam*. Door middel van oordelen die in Openbaring worden voorgesteld als *bazuinen* en *schalen*, worden *de natiën* onderworpen aan de heerschappij van de Messias. Dat is dan ook de reden van de verzegeling van de 144.000. Zij worden door deze verzegeling beschermd en hen kan geen schade worden toegebracht (Opb. 9:4; 7:1-4).

In zowel de 1e als de 2e Thessalonicenzen brief zegt Paulus dat de gelovigen niet gesteld zijn tot *toorn*, maar daarvan worden gered.

> *1 Thessalonicenzen 1 (naar ISA)*
> 9 (...) om slaaf te zijn voor de levende en ware God, 10 en uit de hemelen zijn Zoon te verwachten, die Hij uit de doden opwekt, Jezus, *die ons uitredt uit de komende toorn.*

> *1 Thessalonicenzen 5 (naar ISA)*
> 8 (...) de hoop van de redding. 9 Want *God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging van redding* door onze Heer Jezus Christus.

2 Thessalonicenzen 2 (naar ISA)
[13] Maar wij zijn verschuldigd God altijd voor jullie te danken, door de Heer geliefde broeders, *dat God jullie als eerstelingen heeft uitverkoren tot redding*, in heiliging van de geest en geloof in de waarheid.
[14] Daartoe roept Hij ons ook, door ons evangelie, tot verkrijging van de heerlijkheid van onze Heer Jezus Christus.

gered
Wij, de gelovigen van nu, die behoren tot het lichaam van Christus, zullen voordat de toorn op aarde wordt geopenbaard, *gered worden voor die toorn*: zowel voor de toorn van de draak als voor de toorn van God en het Lam. De ecclesia zal dan ook vóór de grote verdrukking worden weggerukt.
En juist dat gegeven brengt ons terug bij de vraag waarmee we begonnen: wie of wat is "de weerhouder" die de onthulling van de wetteloze tegenhoudt?

2. de afstandneming onthult wie de weerhouder is

In het vorige hoofdstuk hebben we met name gezien wat Paulus leert in de 1e Thessalonicenzen brief. De 2e Thessalonicenzen brief is een vervolg op de eerste brief. Dat blijkt niet alleen uit de nummering, maar ook uit wat Paulus schrijft. Hij had hen eerder geschreven dat *de dag van de Heer* voor deze wereld zal komen als een dief in de nacht (1 Thess. 5:2), maar voor hen niet. Zij waren immers niet in duisternis, zodat die dag hen als een dief zou overvallen (1 Thess. 5:4). Paulus hoefde hun over *de tijden en gelegenheden* dan ook niet te schrijven (1 Thess. 5:1).

Toch schrijft Paulus ook in de 2e Thessalonicenzen brief over deze gebeurtenis, omdat zijn lezers in verwarring waren gebracht.

2 Thessalonicenzen 2 (naar ISA)
[1] Maar wij vragen jullie, broeders, met betrekking tot de aanwezigheid *(Grieks: parousia)* van onze Heer Jezus Christus en onze vereniging tot Hem,
[2] dat het denken van jullie niet vlug in opschudding gebracht wordt en jullie ook niet gealarmeerd worden, noch door een geestesuiting, noch door een woord, noch door een brief, die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag van de Heer nú zou bestaan.

parousia
Paulus gaat het, net als in 1 Thess. 4:15, hebben over *de parousia.* In 1 Thessalonicenzen 4 spreekt hij over degenen die levend overblijven tot in de parousia. Zij worden in een ondeelbaar ogenblik veranderd (1 Kor. 15:51-52) en zullen samen met de al overleden gelovigen, die bij die gelegenheid worden opgewekt, weggerukt worden tot een ontmoeting van de Heer in de lucht (1 Thess. 4:16-17).

onze vereniging met Hem
Deze gebeurtenis noemt hij in 2 Thess. 2:2: *onze vereniging tot Hem*, of zoals andere vertalingen zeggen: *onze toevergadering tot Hem.* Het Griekse *episunagōgē* betekent een bijeenvergadering of verzameling. Uit 1 Thessalonicenzen 4 weten we waar deze bijeenvergadering plaatsvindt: wij worden weggerukt tot een ontmoeting van de Heer *in de lucht* (1 Thess. 4:17).

verontrust
De Thessalonicenzen waren in opschudding gebracht door andere leringen dan wat Paulus hen had overgeleverd. Zij waren misleid en dachten dat de dag van de Heer al aangebroken was. Maar dat kon niet, want aan het plotselinge verderf waarmee de dag van de Heer gepaard gaat, gaat een situatie van vrede en zekerheid vooraf.

De dag van de Heer zou komen in samenhang met andere gebeurtenissen. Paulus had hen hierover eerder onderwezen en hoefde hun over *de tijden en gelegenheden* niet te schrijven (1 Thess. 5:1-2). Zij konden die dag daarom verwachten en die dag zou hen niet als een dief overvallen (1 Thess. 5:4). Maar zij waren door andere geluiden in opschudding gebracht en daarom schrijft Paulus hen hierover opnieuw.

> [3] Laat niemand jullie misleiden, op geen enkele wijze, want eerst moet de afstandneming komen en de mens van de wetteloosheid onthuld worden, de zoon van de vernietiging…

afstandneming
Het meest opvallende in bovenstaande weergave, is het woord *afstandneming*. Dit is een zo neutraal mogelijke weergave van het Griekse woord *apostasia*. Het behoort tot dezelfde woordfamilie als het werkwoord *aphistēmi*, dat de gedachte heeft van afstand nemen, zich verwijderen of verlaten. Het wordt in de meeste vertalingen van 2 Thessalonicenzen 2:3 weergegeven met *afval*, in de zin van een godsdienstige afval. Dit zelfstandig naamwoord komt nog één keer voor en in het andere vers gaat het inderdaad om een godsdienstige afval (Hand. 21:21).

aphistēmi
Maar als werkwoord *(aphistemi)* komt het 14 keer voor in het Nieuwe Testament en wordt het weergegeven met: wijken (Luk. 2:37), gaat weg van Mij (Luk. 13:27), houdt af (Hand. 5:38), verliet hem (Hand. 12:10), verlaten (Hand. 15:38), zich losmaken (Hand. 19:9), enz.

Bij al deze voorbeelden gaat het om een letterlijk en fysiek *afstand nemen*. Daarnaast zijn er ook enkele teksten waarbij het om een godsdienstig *afstand nemen* gaat, zoals in 1 Tim. 4:1. Maar uit het verband moet blijken waarover het gaat. In 2 Thess. 2:3 zou beter neutraal vertaald kunnen worden met *afstandneming*, zodat de lezer zich afvraagt *wie* er afstand neemt en *waarvan*.

Het zelfstandig naamwoord *apostasia* kan duiden op afval of opstand, zoals duidelijk het geval is in Handelingen 21:21. De vraag is daarom niet wat het woord elders kán betekenen, maar waarop Paulus met *de apostasia* in deze context doelt.

afval?
De mens van de wetteloosheid zal zich tegen God keren en zichzelf als God presenteren. Dat wordt in het volgende vers beschreven. Maar spreekt *de afstandneming* in vers 3 ook van deze godsdienstige afval?

Binnen het verband van 2 Thessalonicenzen 2 ligt het veel meer voor de hand om *de afstandneming* te verbinden met de wegrukking. Dat is immers het onderwerp van Paulus in dit hoofdstuk: *de parousia van onze Heer Jezus Christus en onze vereniging tot Hem* (:1). Ook de wegrukking is een afstandneming. De ecclesia zal afstand nemen van deze aarde tot een ontmoeting van de Heer in de lucht. Later zullen we nog bevestigd zien dat de afstandneming inderdaad gelijk is aan de wegrukking, omdat Paulus hiervoor een aanwijzing geeft in dit hoofdstuk.

> [4] de tegenstrever, die zich verheft tegen alles wat god of voorwerp van eerbiedige verering heet, zodat hij in de tempel van God gaat zitten, om zichzelf te demonstreren, dat hij God is.

afgoderij
Deze mens van de wetteloosheid zal zichzelf in de tempel zetten en zichzelf vertonen als God. Ook Daniël sprak hiervan (Dan. 11:31; 12:11) en Jezus wijst in Zijn "rede over de laatste dingen" eveneens op de afgoderij die zal plaatsvinden in de heilige plaats (Matth. 24:15). Jezus roept op om snel te vluchten als men dat ziet, omdat er dan nog maar weinig tijd over is, want het is de aanvang van de grote verdrukking (Matth. 24:16-21).

[5] Herinneren jullie je niet, dat ik, toen ik nog bij jullie was, dit tegen jullie zei?

Paulus herinnert hen dat hij deze dingen met hen had besproken. Blijkbaar was dat weggezakt of waren ze gaan twijfelen door de andere leringen die zij hoorden. Hoe dat ook zij, wij mogen daar dankbaar voor zijn, want het was reden voor Paulus om deze tweede brief aan hen te schrijven.

[6] En jullie weten wat nu tegenhoudt, totdat hij onthuld wordt in zijn eigen bestemde tijd.

het tegenhoudende
En nu, jullie weten het tegenhoudende, staat er letterlijk. Er is iets dat de onthulling van de mens van de wetteloosheid *tegenhoudt* of *weerhoudt*. Waarom kan de mens van de wetteloosheid zich nog niet onthullen? Het meest logisch is dat het antwoord in ditzelfde gedeelte staat en we het niet op andere plaatsen hoeven te zoeken.

Het onderwerp van dit gedeelte is wat in 1 Thess. 4:17 *weggerukt worden* heet en wat in vers 1 van dit gedeelte wordt genoemd: *onze vereniging tot Hem*. Eerder hebben we *de afstandneming* met deze gebeurtenis in verband gebracht. Nu zullen we zien dat het vervolg hiervoor een belangrijke aanwijzing geeft.

[7] Want het geheim van de wetteloosheid werkt reeds in, alleen totdat hij, die op dit moment tegenhoudt, uit het midden wordt, [8] en dán zal de wetteloze onthuld worden.

overeenkomst
Let op *de parallel* tussen het eerdere vers 3 en vers 6-7.

[3] … eerst moet de afstandneming komen en de mens van de wetteloosheid onthuld worden.

[6] En jullie weten wat nu tegenhoudt, totdat hij onthuld wordt…
[7] … totdat hij, die op dit moment tegenhoudt, uit het midden wordt, [8] en dán zal de wetteloze onthuld worden.

Vóórdat de mens van de wetteloosheid onthuld wordt, moet *de afstandneming* komen. Maar ook: *vóórdat* de wetteloze onthuld wordt, moet degene die tegenhoudt *uit het midden* zijn.

De parallel ligt voor de hand: *de afstandneming* uit vers 3 correspondeert met het *uit het midden* komen in vers 7. De ecclesia neemt afstand van de aarde en wordt weggerukt tot een ontmoeting van de Heer in de lucht. Pas daarna kan de wetteloze worden onthuld.

De ecclesia is dus dat wat zijn onthulling nu nog tegenhoudt. Haar afstandneming is de wegrukking.